

Rapport

Rapport over een klacht over de politie-eenheid Oost-Brabant.

Datum: 26 maart 2014

Rapportnummer: 2014/028

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de regionale politie-eenheid Oost-Brabant op 9 november 2012:

in zijn woning is binnengetrepen en hem heeft aangehouden;

fysiek geweld tegen hem heeft toegepast, zoals het hardhandig op het bed gooien en hardhandig boeien;

hem heeft geboeid, terwijl hij zich niet heeft verzet;

hem in zijn badjas en op blote voeten heeft meegenomen naar het politiebureau terwijl zijn schoonouders en buurtbewoners toekeken.

Bevindingen en beoordeling

I. BEVINDINGEN

Inleiding

1.1 Op 9 november 2012 verbleef verzoeker samen met zijn zevenjarige zoon in de gemeenschappelijke woning van hem en zijn echtgenote, waarmee hij in scheiding lag. De rechter had een omgangsregeling vastgesteld. Verzoeker mocht om de week in het weekend samen met zijn zoon in de gemeenschappelijke woning verblijven. Rond 20:30 uur belde verzoekers echtgenote. Zij wilde hun zoontje spreken, maar hij lag al te slapen. Zij kregen daardoor ruzie via de sms. Omdat verzoeker boos was, stuurde hij vervelende sms'jes, waarin hij familieleden van zijn toenmalige echtgenote beledigde.

1.2 Rond 21:55 uur belde verzoekers echtgenote ongerust de politie. Zij liet de politie weten dat verzoeker haar had ge-sms't dat hij met haar zoontje bezig was en dat zij haar zoontje wel eens nooit meer te zien zou krijgen. Ook liet zij de politie weten dat zij voor haar woning stond, dat zij het licht zag uitgaan en dat de sleutel aan de binnenkant van deur zat, waardoor zij niet naar binnen kon gaan. Zij had aangebeld en geklopt op de deur, maar verzoeker zou daar niet op reageren.

1.3 De twee betrokken politieambtenaren kwamen rond 22:05 uur ter plaatse en troffen verzoekers echtgenote, haar vader en haar broer voor de woning aan. Zij liet hun de sms'jes lezen, die verzoeker had gestuurd. Terwijl zij daar stonden, stuurde verzoeker weer vervelende en beledigende sms'jes. Verzoekers echtgenote wilde weten of alles goed ging met haar zoontje. Zij was zenuwachtig en bang dat verzoeker haar zoontje iets zou aandoen. Verzoeker zou volgens haar ook alcohol hebben gedronken. Zij liet weten dat verzoeker wel vaker alcohol zou drinken en dat hij dan vervelende sms'jes stuurde. De

politieambtenaren, die hun politie-uniform aan hadden, konden ook niet met de sleutel de woning in. Op aanbellen, kloppen en roepen werd evenmin gereageerd. Verzoeker had naar zijn zeggen wel gehoord dat er werd geroepen dat de politie voor de deur stond en gezien dat er met zaklampen naar binnen werd geschenen. Omdat hij nog half sliep, reageerde hij niet meteen, zo stelde hij. Omdat hij niet reageerde, liepen de politieambtenaren naar de achterkant van de woning. Zij zagen het licht op de eerste verdieping aan de achterzijde aan- en uitgaan. Omdat het raam openstond en iemand steeds heen en weer liep, riepen zij diverse malen dat ze van de politie waren en dat verzoeker de deur open moest doen. Verzoeker reageerde daar echter niet op en deed de deur ook niet open.

Binnentreden

1.4 Gezien de sms'jes van verzoeker, het feit dat verzoeker de deur niet opendeed, terwijl hij de politieambtenaren in uniform gezien moest hebben en omdat het steeds vaker voorkomt dat een vader tijdens een echtelijke twist zijn eigen kind(eren) iets aandoet, was het volgens de politieambtenaren noodzakelijk om in te grijpen. Verzoekers zoontje was namelijk mogelijk in levensgevaar. De echtgenote van verzoeker gaf de politieambtenaren daarom toestemming om de ruit van de achterdeur te vernielen en naar binnen te gaan. Rond 22:15 uur traden de politieambtenaren in het kader van hulpverlening op grond van artikel 2 van de Politiewet de woning binnen.

Aanhouding, fysiek geweld en handboeiengebruik

1.5 Halverwege de trap zagen de politieambtenaren verzoeker in zijn badjas in de deuropening van de slaapkamer staan. Verzoeker was een lange man van ongeveer 1.90 meter met een fors postuur. Hij woog ongeveer honderdvijfentwintig kilogram. Toen hij de politieambtenaren zag riep hij meteen wat zij in de woning deden. De politieambtenaren besloten om verzoeker direct aan te houden vanwege het bedreigende sms'je door hem met twee handen op zijn borst op het bed te duwen en meteen te boeien om een eventuele worsteling te voorkomen.

In badjas en op blote voeten meenemen

1.6 Verzoeker werd in zijn badjas en op blote voeten meegenomen. Zij verlieten de woning aan de achterkant en liepen richting het parkeerterrein, dat zich direct aan de achterzijde van de woning bevond.

Visie verzoeker

1.7 Verzoeker was van mening dat de politie niet professioneel en onbevoegd heeft gehandeld door met toestemming van zijn toenmalige echtgenote zijn woning te betreden en hem met geweld aan te houden. Volgens verzoeker was de politie ervan op de hoogte dat zijn toenmalige echtgenote de zogenoemde Borderline-persoonlijkheidsstoornis had en

dat zij vaker valse meldingen had gedaan. Verzoeker had zijn toenmalige echtgenote de betrokken avond uit woede ge-sms't dat zij haar zoon niet meer zou zien. Hij mocht dat weekend volgens de omgangsregeling, die de rechter had vastgesteld, in de gemeenschappelijke woning verblijven met hun zoon. Hij zou zijn zoon echter nooit iets aandoen. Verzoeker had de deur niet opengedaan, omdat hij niet wist wie er voor deur stond. De politie kwam naar boven en duwde verzoeker meteen hardhandig op het bed. Verzoeker was niet dronken, maar hij had wel een paar biertjes op. Hij riep: "Doe eens normaal! Wat is er aan de hand? Ik heb niets gedaan!". Ook werd hij direct handhandig geboeid, terwijl hij zich niet had verzet. De handboeien zaten zo strak dat hij blauwe plekken op zijn polsen had. De politie nam hem mee, terwijl hij alleen een onderbroek en een badjas aan had. Hij liep verder op blote voeten. De politieambtenaren hadden hem niet de gelegenheid gegeven om kleding en schoenen aan te trekken. Hij vond dit heel gênant, omdat zijn schoonfamilie en buurtgenoten toekeken.

Visie politieambtenaren

1.8 De betrokken politieambtenaren X en Y lieten tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman, voor zover van belang, nog het volgende weten. Toen zij op de trap stonden zou verzoeker op geïrriteerde en zelfs agressieve toon hebben geroepen: "Wat doen jullie hier. Ik heb niets gedaan! Mijn huis uit!". Verzoeker had zijn badjas aan en was volgens de politieambtenaren niet pas net wakker. Hoewel verzoeker zich fysiek niet verzette, had hij een dreigende houding, was hij verbaal agressief en kwam hij op de politieambtenaren aflopen. Verzoeker was een lange man van ongeveer 1.90 meter met een fors postuur. De politieambtenaren dachten dat hij misschien wel tweehonderd kilogram woog en vonden hem indrukwekkend. Zij merkten dat er op dat moment niet viel te praten met verzoeker. Als het tot een fysieke confrontatie zou komen, zouden zij gezien verzoekers postuur ook onvoldoende overwicht hebben. Politieambtenaar X, die zelf een stuk kleiner was, namelijk 1.78 meter, besloot om verzoeker meteen aan te houden voor de bedreigingen die hij tegen zijn toenmalige echtgenote had geuit. Hij duwde verzoeker met twee handen op zijn borst op het bed, zodat hij kon worden geboeid en om een eventuele worsteling en escalatie te voorkomen. Het geven van een duw was volgens de politieambtenaren de minst ingrijpende wijze. Er was niet op andere wijze geweld toegepast. Verzoeker had naar aanleiding van de duw ook geen letsel opgelopen. Bovendien was snel ingrijpen ook noodzakelijk, omdat zij op dat moment niet wisten waar verzoekers zontje was. De politieambtenaren handelden ook steeds in het belang van het kind. Politieambtenaar X liet verzoeker direct weten dat hij was aangehouden vanwege het bedreigende sms'je. Verzoeker riep steeds, ook nadat hij op het bed was geduwd, dat het niet normaal was dat hij was aangehouden en hij bleef zijn echtgenote uitschelden. Ook riep hij tegen de politieambtenaren dat zij het wetboek eens moesten leren. Hij was namelijk zelf werkzaam in de beveiliging.

1.9 Nadat politieambtenaar X verzoeker op het bed had gegooid, werd verzoeker meteen geboeid. Gelet op verzoekers dreigende en verbaal agressieve houding, zijn forse postuur

en zijn mogelijke overwicht bij een eventuele fysieke confrontatie, wilden de politieambtenaren in verband met hun eigen veiligheid niet het risico nemen om verzoeker niet geboeid mee te nemen. De politieambtenaren dachten ook dat verzoeker onder invloed van alcohol was, omdat hij naar alcohol rook. Verzoeker gaf verder steeds aan dat hij het allemaal onterecht vond. Hij werkte niet echt mee en stribbelde tegen. De politieambtenaren hadden hierdoor de indruk dat verzoeker niet vrijwillig wilde meegegaan. Zij waren zelf ook veel minder groot en fors dan verzoeker.

1.10 Het boeien gebeurde volgens de politieambtenaren niet hardhandig. Zij rolden verzoeker direct om, zodat zijn ene arm direct kon worden geboeid. Verzoeker wilde volgens de politieambtenaren zijn andere arm niet geven. Zij vroegen hem ook de andere arm te geven. Omdat hij weigerde, trokken zij aan zijn arm, zodat zij hem konden boeien. Dit gebeurde volgens de politieambtenaren niet hardhandig. Het was lastig om verzoeker met zijn armen op zijn rug te boeien, maar het lukte. Bij mensen die forser zijn, werd tijdens de Integrale Beroepsvaardigheidstraining (IBT) aangeleerd om horizontaal te boeien. Verzoeker werd vanwege zijn postuur dan ook horizontaal in plaats van verticaal geboeid oftewel met de armen of polsen boven elkaar in plaats van naast elkaar. Horizontaal boeien leverde volgens de politieambtenaren geen extra pijn of ongemak op. Omdat verzoeker een forse man was, gingen de handboeien volgens de politieambtenaren nog maar net dicht, namelijk op het eerste tandje. De handboeien zaten naar de opvatting van de politieambtenaren daardoor niet te strak, maar volgens verzoeker was dat wel het geval. Politieambtenaar X zag naderhand wel een lichte striem van het boeien. Hij had verder geen letsel waargenomen.

1.11 Nadat verzoeker was geboeid vroeg politieambtenaar X aan verzoeker of hij zich wilde aankleden en of hij schoenen aan wilde doen. Volgens de politieambtenaren antwoordde verzoeker hierop dat dat niet nodig was. Verzoeker werd daarom in zijn badjas en op blote voeten meegenomen. In de hal van de woning gaven de politieambtenaren verzoeker nog de gelegenheid om zijn slippers aan te trekken. Omdat verzoeker aan het treuzelen was en bleef vragen waarom hij was aangehouden, namen zij hem uiteindelijk op zijn blote voeten mee. Buiten de woning waren alleen verzoekers toenmalige echtgenote, haar vader en haar broer aanwezig. Volgens de politieambtenaren waren er tijdens de aanhouding geen buurtbewoners aanwezig. Ongeveer een uur later gingen de politieambtenaren op verzoek van verzoeker naar de woning terug om verzoekers kleding, schoenen, medicijnen en etenswaren uit de koelkast op te halen.

1.12 De politieambtenaren gaven nog aan dat, als verzoeker de deur gewoon had opengedaan, het waarschijnlijk anders was gegaan. Verzoeker had dan een verklaring kunnen geven en als zij het zoontje verder in goede gezondheid hadden aangetroffen, waren zij weer weggegaan. Omdat het nogal eens verkeerd afloopt met kinderen in deze situaties, wilden de politieambtenaren in dit geval geen risico nemen.

Visie politiechef

1.13 De politiechef liet tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman weten dat hij alle klachtonderdelen ongegrond achtte. Het had voor verzoeker duidelijk moeten zijn dat de politieambtenaren bij hem voor de deur stonden. Ondanks aanbellen, kloppen en roepen maakte verzoeker de deur niet open. Indien verzoeker de deur had opengedaan was het waarschijnlijk anders gegaan. Toen de politieambtenaren de woning hadden betreden en verzoeker aantroffen, was er geen gelegenheid meer voor een gesprek en werd verzoeker direct aangehouden. Naar de opvatting van de politiechef waren de politieambtenaren bevoegd om de woning binnen te treden en om verzoeker aan te houden. Verzoekers toenmalige echtgenote had de politieambtenaren toestemming gegeven om de woning te betreden en daarvoor een ruitje van de achterdeur te vernielen. De politieambtenaren mochten de woning direct betreden, gezien de inhoud van verzoekers sms'jes en het feit dat verzoeker de deur niet opende en niet reageerde. Zij vreesden namelijk voor de veiligheid van verzoekers zoontje. Voorts waren de politieambtenaren bevoegd om geweld te gebruiken en verzoeker te boeien. Verzoeker kwam namelijk meteen op de politieambtenaren aflopen, hij had een fors postuur en bleek alcohol te hebben gedronken. Om een verdere confrontatie te voorkomen duwden de politieambtenaren verzoeker direct op het bed en werd hij meteen geboeid. De politiechef betreurde het dat de handboeien moeilijk om verzoekers polsen gingen en daardoor enig letsel en/of pijn hadden veroorzaakt. Dit was echter niet te wijten aan de politieambtenaren, die de handboeien op de voorgeschreven wijze hadden gebruikt. Tot slot was het aan verzoeker zelf te wijten dat hij in zijn badjas en op blote voeten werd meegenomen. De politieambtenaren hadden hem in de gelegenheid gesteld om zich aan te kleden en schoenen aan te trekken. Echter, verzoeker treuzelde en sribbelde tegen. Indien verzoeker zich anders had opgesteld waren zijn aanhouding en ook de wijze waarop hij was meegenomen wellicht achterwege gebleven, aldus de politiechef.

II. BEOORDELING

BINNENTREDEN, AANHOUDING, FYSIEK GEWELD EN HANDBOEIENGEBRUIK

Behoorlijkheidsvereiste

2.1 Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grond- en mensenrechten worden gerespecteerd. Het huisrecht, het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, het recht op persoonlijke vrijheid, het verbod op onrechtmatige vrijheidsbeneming en het recht op lichamelijke integriteit zijn gewaarborgd in verdragen en de Grondwet (zie Achtergrond, onder 1 en 2).

Binnentreden

Wetgeving

2.2 Het binnentreden in een woning vormt een inbreuk op het huisrecht en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Een overheidsinstantie mag niet zonder toestemming van de bewoner een woning binnengaan en daarmee het huisrecht en de persoonlijke levenssfeer aantasten, behalve in bij de wet bepaalde gevallen. De politieambtenaar, die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, heeft op grond van artikel 8, tweede lid, van de Politiewet 1993 (zoals dat luidde ten tijde van de onderzochte gedraging) toegang tot elke plaats, voor zover dat voor het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven, redelijkerwijs nodig is (zie Achtergrond, onder 3). Een schriftelijke machtiging tot binnentreden is ingevolge artikel 2, derde lid, van de Algemene wet op het binnentreden niet vereist, indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnentreden (zie Achtergrond, onder 5).

Geen schending behoorlijkheidsvereiste

2.3 De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie door de woning binnen te treden het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grond- en mensenrechten worden gerespecteerd, in dit geval het huisrecht en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, niet heeft geschonden. De betrokken politieambtenaren zijn zonder verzoekers toestemming en zonder machtiging, de woning binnentreden met het doel hulp te verlenen en om verzoeker aan te houden vanwege zijn bedreigende sms'je. De betrokken politieambtenaren verkeerden in de veronderstelling dat verzoekers zoon zich mogelijk in levensgevaar bevond. Gezien verzoekers sms'je aan zijn toenmalige echtgenote dat hij met hun zoontje bezig was en dat zij hun zoontje wel eens nooit meer te zien zou krijgen alsmede het feit dat verzoeker, ondanks het aanbellen en roepen door de politie, de deur niet opendeed, was die veronderstelling gerechtvaardigd. Daarmee kon in redelijkheid een noodsituatie worden aangenomen, waardoor de betrokken politieambtenaren bevoegd waren om zonder verzoekers toestemming en zonder machtiging de woning binnen te treden. Onmiddellijk optreden ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van verzoekers zoon was op dat moment geboden. Verzoekers toenmalige echtgenote had bovendien toestemming verleend om de ruit van de achterdeur te vernielen en de woning binnen te treden.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Aanhouding

Wetgeving

2.4 Vrijheidsontneming betekent een inbreuk op het recht op persoonlijke vrijheid en het verbod op onrechtmatige vrijheidsbeneming. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen. Artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering biedt een wettelijke basis voor aanhouding van een persoon ten aanzien

van wie een redelijke verdenking van een strafbaar feit bestaat. Voor de beoordeling van de vraag of de politie in redelijkheid verzoeker kon aanhouden, is van belang of verzoeker kon worden aangemerkt als verdachte van een strafbaar feit in de zin van artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering. Iemand kan slechts als verdachte worden aangemerkt indien er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld. Dat vermoeden van schuld dient te steunen op specifieke feiten of omstandigheden van het geval en dit dient bovendien naar objectieve maatstaven gezien redelijk te zijn. Een redelijke verdenking is voldoende om tot aanhouding over te gaan (zie Achtergrond, onder 4).

Geen schending behoorlijkheidsvereiste

2.5 Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de politie het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grond- en mensenrechten worden gerespecteerd, in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid en het verbod op onrechtmatige vrijheidsbeneming, niet geschonden door verzoeker aan te houden wegens een verdenking van bedreiging (zie Achtergrond, onder 6). Verzoeker had ruzie met zijn toenmalige echtgenote en stuurde haar een sms'je dat hij met hun zoontje bezig was en dat zij hun zoontje wel eens nooit meer te zien zou krijgen. De betrokken politieambtenaren kwamen ter plaatse en lazen dit sms'je. Gelet hierop was er sprake van een verdenking van een strafbaar feit. De politieambtenaren waren dan ook bevoegd om verzoeker aan te houden. Verzoekers stelling dat zijn toenmalige echtgenote de zogenoemde Borderline-persoonlijkheidsstoornis had en dat zij vaker valse meldingen had gedaan, wat daar overigens ook van zij, maakt dat niet anders.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Fysiek geweld

Wetgeving

2.6 Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op het recht op lichamelijke integriteit. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid geweld mag toepassen. Op grond van artikel 8, eerste en vijfde lid, van de Politiewet 1993 (zoals dat luidde ten tijde van de onderzochte gedraging) is een politieambtenaar, die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening is, bevoegd om geweld te gebruiken, wanneer dit noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn taak en een minder ingrijpend middel niet voorhanden is. Het geweld dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf (zie Achtergrond, onder 3).

Geen schending behoorlijkheidsvereiste

2.7 De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie door verzoeker op het bed te gooien en stevig vast te pakken het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grond-

en mensenrechten worden gerespecteerd, in dit geval het recht op lichamelijke integriteit, niet heeft geschonden. Toen de politieambtenaren de woning waren binnen gegaan en verzoeker aantroffen, reageerde verzoeker verbaal agressief. Hij had tevens een dreigende houding en liep op de politieambtenaren af. Verzoeker was in tegenstelling tot de betrokken politieambtenaren een lange man van ongeveer 1.90 meter met een fors postuur. De politieambtenaren merkten dat er op dat moment niet viel te praten met verzoeker. Als het tot een fysieke confrontatie zou komen, zouden zij gezien verzoekers postuur ook onvoldoende overwicht hebben. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman was snel en adequaat ingrijpen op dat moment noodzakelijk, omdat de politieambtenaren niet wisten waar verzoekers zoontje was en of het wel goed ging met hem. Gelet op deze omstandigheden, heeft de Nationale ombudsman er begrip voor dat de politie, met name in het belang van het kind en om een eventuele worsteling en escalatie te voorkomen, verzoeker meteen op het bed heeft geduwd en stevig heeft vastgepakt. Dit optreden was bovendien het minst ingrijpend en verzoeker heeft als gevolg daarvan geen letsel opgelopen.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Handboeiengebruik

Regelgeving

2.8 Vrijheidsbeperking, zoals het aanleggen van handboeien, vormt een inbreuk op het recht op persoonlijke vrijheid en de lichamelijke integriteit en mag - zoals de Nationale ombudsman reeds in eerdere rapporten heeft geoordeeld - geen automatisme zijn. In wet- en regelgeving is geregeld in welke gevallen de overheid de vrijheid van een burger mag beperken. Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren kan een politieambtenaar een aangehouden verdachte ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen. Dit mag alleen gebeuren als dit noodzakelijk is vanwege vluchtgevaar of gevaar voor de veiligheid van de betrokken persoon, de politieambtenaar of derden (zie Achtergrond, onder 7).

Geen schending behoorlijkheidsvereiste

2.9 Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de politie door het aanleggen van handboeien het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grond- en mensenrechten worden gerespecteerd, in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid en de lichamelijke integriteit, niet geschonden. Zoals eerder opgemerkt, was verzoeker, die een fors postuur had, direct verbaal agressief, had hij een dreigende houding en kwam hij op de politieambtenaren aflopen. Volgens de politieambtenaren viel op dat moment niet met verzoeker te praten. Hierdoor was de kans aanwezig dat de situatie zou escaleren en dat de betrokken politieambtenaren onvoldoende overwicht zouden hebben. Bovendien wisten de politieambtenaren niet waar verzoekers zoontje, die gezien verzoekers dreigende

sms'je mogelijk in levensgevaar verkeerde, was. Gelet op deze omstandigheden en het strafbare feit waarvan verzoeker werd verdacht, waren er naar het oordeel van de Nationale ombudsman voldoende aanwijzingen op grond waarvan de betrokken politieambtenaren konden concluderen dat er sprake was van gevaar voor de veiligheid van derden en van de politieambtenaren zelf. De politieambtenaren waren daarom bevoegd om verzoeker te boeien. Zij hebben verzoeker, rekening houdend met verzoekers postuur en zoals ook aangeleerd, horizontaal geboeid. Omdat verzoeker tijdens het boeien niet meewerkte en weigerde zijn arm te geven, waren de betrokken politieambtenaren genoodzaakt om aan verzoekers armen te trekken. De Nationale ombudsman betreurt het dat verzoeker tijdens en/of na het boeien blauwe plekken heeft opgelopen, maar dit doet aan het oordeel niet af. De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

IN BADJAS EN OP BLOTE VOETEN MEENEMEN

Behoorlijkheidsvereiste

2.10 Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid de burger respecteert, hem fatsoenlijk behandelt en hulpvaardig is. Dit betekent dat de politie een (aangehouden) persoon, indien mogelijk, met kleding en schoeisel aan meeneemt naar het politiebureau.

2.11 Door verzoeker in zijn badjas en op blote voeten, in het bijzijn van zijn toenmalige echtgenote en schoonfamilie, mee te nemen, handelde de politie naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet in strijd met voormeld behoorlijkheidsvereiste. Daarbij acht de Nationale ombudsman de volgende feiten en omstandigheden, die verzoeker niet heeft weersproken, van belang. De politie heeft verzoeker, nadat hij was geboeid, gevraagd of hij zich wilde aankleden en of hij schoenen aan wilde doen. Volgens de politieambtenaren antwoordde verzoeker hierop dat dat niet nodig was. Verzoeker werd daarom in zijn badjas en op blote voeten meegenomen. In de hal van de woning gaven de politieambtenaren verzoeker nog de gelegenheid om zijn slippers aan te trekken. Omdat verzoeker aan het treuzelen was en bleef vragen waarom hij was aangehouden, namen zij hem uiteindelijk op zijn blote voeten mee. De Nationale ombudsman acht het in beginsel niet behoorlijk om een aangehouden persoon (in november) op blote voeten uit zijn woning mee te nemen. Echter, in dit geval zou verzoeker hebben aangegeven dat het niet nodig was om kleding en schoenen aan te doen en bleef treuzelen. Ter voorkoming van verdere escalatie was het van belang de aanhouding en het afvoeren van verzoeker snel te laten verlopen. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman konden de politieambtenaren hem dan ook op die wijze meenemen. Daarbij neemt de Nationale ombudsman nog in aanmerking dat de politieambtenaren ongeveer een uur later op verzoek van verzoeker naar de woning zijn teruggegaan om verzoekers kleding, schoenen, medicijnen en etenswaren uit de koelkast op te halen. Dat de personen die buiten stonden, zoals verzoekers toenmalige echtgenote, haar vader en haar broer, toekeken, is weliswaar niet prettig, maar maakt dat niet anders. Gezien de verdenking en verzoekers recalcitrante handelwijze, komt dit voor zijn eigen

rekening en risico.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de regionale politie-eenheid Oost-Brabant, is niet gegrond voor wat betreft:

het binnentreden in de woning;

de aanhouding;

de geweldtoepassing;

het handboeiengebruik en;

het in badjas en op blote voeten meenemen.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Achtergrond

Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

Artikel 8 Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Grondwet

Artikel 10, eerste lid

Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

Artikel 11

Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

Artikel 12, eerste lid

Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.

Artikel 15, eerste en vierde lid

1. Buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen. (...)

4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

Politiewet 1993 (tot 1 januari 2013)

Artikel 2

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

Artikel 8

1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

2. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak heeft toegang tot elke plaats, voor zover dat voor het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven, redelijkerwijs nodig is.

(...)

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn.

Wetboek van strafvordering

Artikel 27

Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

Artikel 53

In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

Algemene wet op het binnentreden

Artikel 1, eerste en vierde lid

1. Degene die bij of krachtens de wet belast is met de opsporing van strafbare feiten of enig ander onderzoek, met de uitvoering van een wettelijk voorschrift of met het toezicht op de naleving daarvan, dan wel een bevoegdheid tot vrijheidsbeneming uitoefent, en uit dien hoofde in een woning binnentreedt, is verplicht zich voorafgaand te legitimeren en mededeling te doen van het doel van het binnentreden. Indien twee of meer personen voor hetzelfde doel in een woning binnentreden, rusten deze verplichtingen slechts op degene die bij het binnentreden de leiding heeft.

(...)

4. De persoon, bedoeld in het eerste lid, die met toestemming van de bewoner wenst binnen te treden, vraagt voorafgaand aan het binnentreden diens toestemming. De toestemming moet blijken aan degene die wenst binnen te treden.

Artikel 2, eerste en derde lid

1. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond.

3. Een schriftelijke machtiging als bedoeld in het eerste lid is niet vereist, indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnentreden.

Wetboek van strafrecht

Artikel 285, eerste lid

Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.

Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 1, derde lid, onder b en c

b) In dit besluit wordt verstaan onder geweld: elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken.

c) In dit besluit wordt verstaan onder aanwenden van geweld: het gebruiken van geweld en het dreigen met geweld, waaronder wordt begrepen het ter hand nemen van een vuurwapen.

Artikel 4

Het gebruik van een geweldmiddel is uitsluitend toegestaan aan een ambtenaar:

a. aan wie dat geweldmiddel rechtens is toegekend, voor zover hij optreedt ter uitvoering van de taak met het oog waarop het geweldmiddel hem is toegekend, en

b. die in het gebruik van dat geweldmiddel is geoefend.

Artikel 22

1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt.